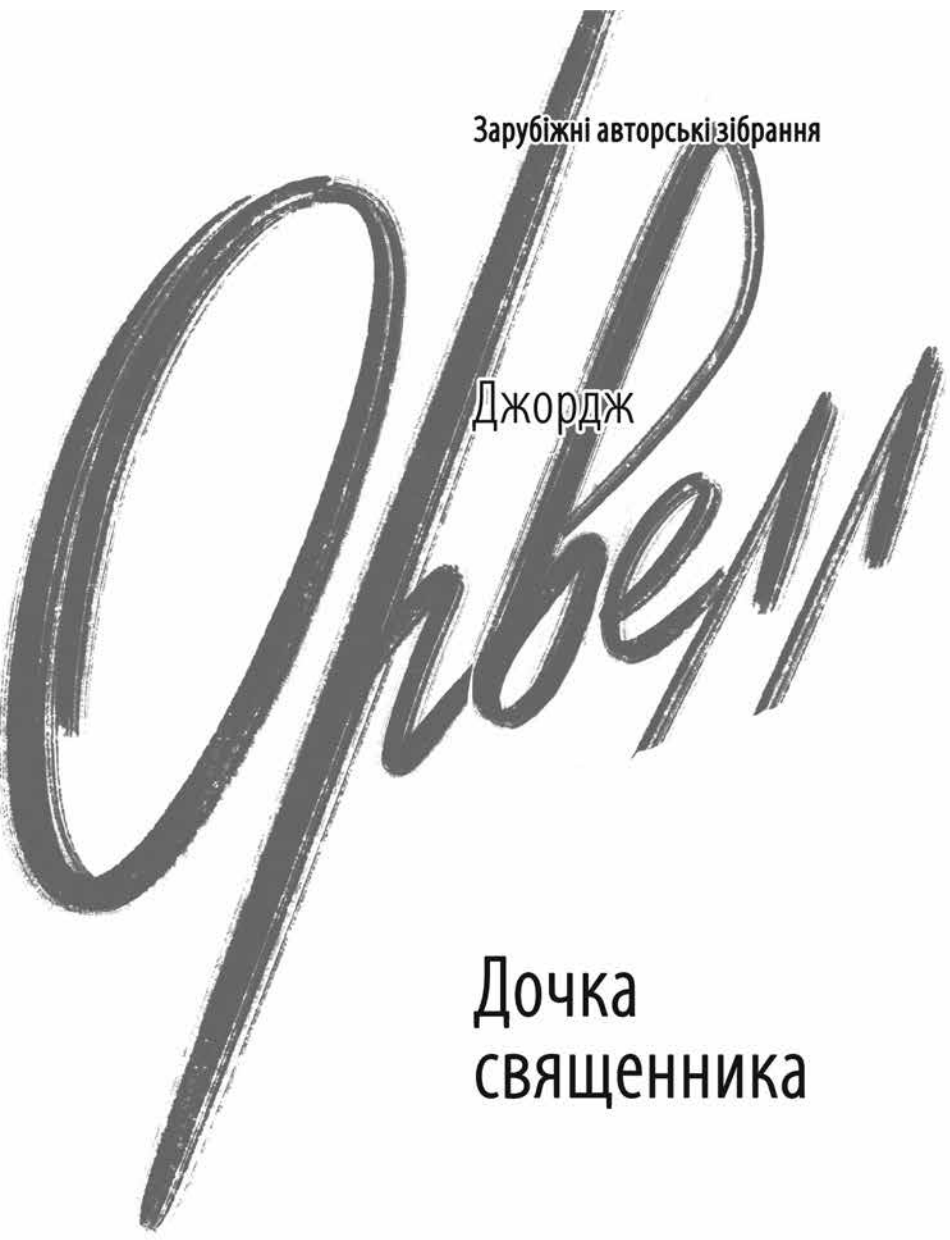

Зарубіжні авторські зібрання

Джордж

Дочка
священника

Харків
«ФОЛІО»
2025

РОЗДІЛ 1

I

Будильник на комоді розривався, мов жахлива маленька бомба з ливарної бронзи, вириваючи Дороті з тривожного сну. Дівчина різко прокинулася і тепер лежала горілиць страшенно виснажена, вдивляючись у темряву.

Будильник продовжував набридливо деренчати, мов сварлива жінка, — якщо не вимкнути його, то це триватиме ще хвилин зо п'ять. У Дороті боліло все тіло, а підступне й гидке почуття жалю до себе, що зазвичай нападало на неї, коли слід було прокидатися зранку, змусило її заритись головою в постіль та спробувати заглушити нестерпний звук. Проте дівчина поборолла втому й за звичкою суворо звернулася до себе на «ви»: «Ну-бо, Дороті, підіймайтеся! Жодної дрімоти, будьте ласкаві! Книга приповістей Соломонових, розділ 6, вірш 9¹». Тоді вона пригадала, що як шум триватиме ще хоч трохи, то розбудить її батька, тому поспіхом вистрибнула з ліжка, кинулась до годинника на комоді та вимкнула будильник. Він стояв на комоді якраз для того, щоб доводилося вставати, аби вимкнути його. Усе ще в темряві Дороті вклякла біля ліжка та промовила «Отче наш», хоч і досить відсторонено — у неї мерзли ноги.

Було всього лиш пів на шосту й досить прохолодно, як для серпневого ранку. Дороті (її звали Дороті Гейр, і вона

¹ Аж доки, лінюху, ти будеш вилежуватись, коли ти зо сну свого встанеш? (Тут і далі цитати з Біблії подано в перекладі І. Огієнка)

була єдиною дитиною превелебного Чарльза Гейра, священника парафії Святого Етельстана, що в Найп-Гіллі, графство Саффолк) накинула старенький фланелевий халат і навпомацки зійшла вниз.

Прохолодне ранкове повітря пахло пилом, вологим тиньком і смаженою камбалою, яка була вчора на вечерю. З обох кімнат у різних кінцях коридору на другому поверсі долидало антифонне хропіння її батька та їхньої єдиної служниці Еллен. Дороті обережно — кухонний стіл мав неприємну звичку вигулькувати з темряви та вдарятися об стегна — намацала дорогу до кухні, яку освітлювала свічка на камінній полиці над грубкою. Усе ще втомлена, Дороті стала на коліна й вигребла попіл із каміна.

Намагатися розпалити вогонь на кухні — то немов боротися з чудовиськом. Комин був кривим, а тому постійно наполовину забитим, вогонь же потребував кількох чашок керосину, як п'яниця ковтка джину з похмілля. Поставивши для батька грітися чайник з водою для гоління, Дороті піднялася наверх і почала набирати ванну. Еллен досі гучно й по-молодецьки хропіла. Вона була хорошою працювитою служницею, коли прокидалася, але то була одна з тих дівчат, яку сам диявол і всі його прибічники не витягнули б із ліжка до сьомої ранку.

Дороті наповнила ванну якомога повільніше — якщо вона відкручувала кран надто сильно, то плюскіт будив її батька, — і постояла хвилинку, розглядаючи померклу й непривабливу воду. Тіло Дороті вкрилося сиротами. Дівчина ненавиділа холодні ванни; саме із цієї причини постановила собі приймати всі ванни від квітня до листопада холодними. Дороті попробувала воду рукою — та була страшно холодною, а тоді подалася вперед, як завжди підбадьорюючи себе: «Ну-бо, Дороті! Залазьте! Жодних вагань, будьте ласкаві!». Вона рішуче ступила у воду, сіла й дозволила крижаному водяному корсету поповзти вгору її тілом, аж до волосся, яке скрутила в пучок. За кілька секунд Дороті виринула на

поверхню, хапаючи ротом повітря та звиваючись. Не встигнувши перевести подих, дівчина згадала про «список справ», який принесла в кишені халата й збиралася перечитати. Дороті потягнулася по нього й, опершись на край ванни та сидючи по пояс у крижаній воді, почала читати «список справ» у світлі свічки, що стояла на стільці.

У ньому було таке:

7:00 СП.

Дитя місис Т.? Відвідати.

Сніданок. Бекон.

Обов'язково попросити в батька грошей (П).

Спитати Еллен, який купити тонік для батька.

NB спитати за штори в Солпайпа

Відвідати місис П.

Вирізка з «Дейлі М.» про дягелевий чай від ревматизму, мозольний пластр для місис Л.

12:00 обладунки для Карла І.

NB. замовити ½ фунти клею і банку алюмінієвої фарби.

Обід (закреслено) Ланч?..

Рознести «Парафіяльний вісн.»

NB Місис Ф. винна 3 ш. і 6 п.

16:30 чаювання Спілки мат.,

не забути 2 ½ ярди тканини на штори.

Квіти для церкви.

NB 1 банка поліролі до металу.

Вечеря. Яєчня-бовтанка.

Надрукувати проповідь батька

(нова стрічка для друкарської машинки?)

NB прополоти між горошком, страшна павутиця!

Дороті вилізла з ванни, і, поки вона витиралася рушником, не більшим за столову серветку (у будинку парафіяльного священника не могли дозволити собі пристойних

рушників), її пучок розпався, і волосся впало на ключиці двома важкими пасмами. Волосся в неї було тонке, густе й напрочуд світле. Напевно, добре, що батько забороняв обтинати його, бо то була чи не єдина її окраса. А поза тим, то була дівчина середнього росту, досить худа, але сильна та фігуриста. А от обличчя її не прикрашало. Воно було худе, бліде й нічим не примітне, з бляклими очима та трохи задовгим носом; якщо придивитися, то довкола очей можна було помітити зморшки, а кутики рота втомлено опускалися, коли вона мовчала. То ще не було лице старої діви, але за кілька років точно ним стане. А проте незнайомці переважно сприймали її на кілька років молодшою, аніж вона була насправді (їй ще не виповнилося двадцяти восьми), через майже дитячу щирість в очах. Ліве передпліччя було поцятковане крихітними червоними плямами, схожими на укуси комах.

Дороті знову вдягнула нічну сорочку та почистила зуби — лише водою, звісно ж; краще не використовувати зубну пасту перед СП. Тут або дотримуєшся посту, або ні. РК таки мали слухність щодо цього. Раптом вона похитнулася і завмерла. Дороті відклала зубну щітку. Смертельний біль, справжній фізичний біль пронизав її шлунок.

Дороті пригадала — з отим огидним шоком, коли зранку вперше згадуєш щось неприємне, — рахунок від м'ясника Каргілла, який мав бути сплачений ще сім місяців тому. Той жахливий рахунок — на дев'ятнадцять фунтів чи навіть двадцять, не було навіть примарної надії розрахуватися за нього — був однією з основних мук її життя. У будь-який час дня і ночі він чигав у закутках її свідомості, готовий вискочити на неї та катувати. А з ним у пам'яті зринула низка інших, менших рахунків, що склалися в таку суму, що Дороті навіть не наважувалася думати про це. Майже мимоволі вона почала молитися: «Будь ласка, Боже, не дай Каргіллу сьогодні знову надіслати рахунок!». Проте Дороті одразу ж вирішила,

що ця молитва надто мирська та блюзнірська, і перепросила за неї. Дівчина накинула халат і побігла на кухню, сподіваючись, що рахунок вилетить з її голови.

Вогонь, як завжди, згас. Замастивши руки сажею і скропивши його свіжою порцією керосину, Дороті заново розпалила його, а тоді стала нетерпляче чекати, поки закипить чайник. Батько очікував, що вода для гоління буде готовою п'ятнадцять по шостій. Запізнившись всього лиш на сім хвилин, Дороті віднесла воду нагору й постукала у двері батькової кімнати.

— Заходь, заходь! — долинув приглушений роздратований голос.

Повітря в кімнаті із щільно заштореними вікнами було затхлим, характерно пахло чоловіком. Священник запалив свічку на столику біля ліжка й лежав на боці, дивлячись на золотий годинник, який щойно витягнув з-під подушки. Його волосся було білим та густим, мов пух у розторопші. Він роздратовано кинув темний погляд на Дороті.

— Доброго ранку, батьку.

— Я б хотів, Дороті, — нерозбірливо мовив священник (його голос був приглушеним і старечим, поки він не вставляв штучну шелепу), — щоб ти постаралася будити Еллен зранку. Або сама будь квапливішою.

— Пробачте, батьку. Вогонь на кухні усе згасав.

— Дуже добре! Постав воду на туалетний столик. Постав, а тоді розсунь штори.

Уже розвиднілося, але ранок був тьмяним і хмарним. Дороті поспішила до своєї кімнати й вдяглася з блискавичною швидкістю, як це доводилося робити шість днів на тиждень. У кімнаті було лише невелике квадратне дзеркальце, але і його вона не використовувала. Дороті одягла лише золотий натільний хрестик — звичайний золотий хрестик, жодних розп'ять, будь ласка! — закрутила волосся в пучок на потилиці, недбало встромила в нього кілька шпильок і накинула одяг (сірий

светр, потертий жакет і спідницю з ірландського твіду, панчохи, що не пасували до жакета та спідниці, та стоптані коричневі черевики). Увесь процес зайняв не більше трьох хвилин. Перед церквою їй ще треба було «довести до ладу» їдальню та кабінет батька, а ще помолитися перед святим причастям — на це все вона витратила менш як двадцять хвилин.

Коли Дороті викотила свій велосипед за ворота, небо все ще було затягнуте хмарами, а трава вкрита важкою росою. Крізь туман, що огортав пагорби, похмуро, мов свинцевий сфінкс, виднілася церква Святого Етельстана, чий єдиний дзвін похоронно вибивав «бам! бам! бам!». Зараз використовували лише один дзвін, а решту сім зняли. Останні три роки вони безмовно лежали, повільно руйнуючи підлогу дзвіниці своєю вагою. Вдалині, крізь туман, долинали бридке дзеленчання дзвону РК церкви — огидного, дешевого, крихітного дзвону, який священник церкви Святого Етельстана порівнював із дзвоником крамаря.

Дороті сіла на велосипед, нахилилася до керма й хутко поїхала пагорбом вгору. Її вузький ніс порожнів від холоду. Над головою висвистував коловодник, невидимий у захмареному небі. Раннього ранку пісня моя долине до Тебе! Дороті сперла свій велосипед об ворота цвинтаря. Побачивши, що її руки все ще чорні від сажі, Дороті стала навколішки й почала витирати їх об високу мокру траву, що росла між могилами. Дзвін перестав бамкати, і Дороті підскочила та поспішила до церкви. Якраз тоді дзвонар і паламар Прогґетт у поношеній сутані¹ й важких робочих чоботах незграбно йшов поміж рядами, щоб зайняти своє місце в бічному віттарі.

Церква була дуже холодною, пахла воском та прадавнім пилом. То була дуже велика церква, навіть занадто велика для

¹ Сутана — верхній довгий одяг католицького та англіканського духовництва.

їхньої парафії, зруйнована і більш ніж наполовину порожня. Три вузькі острівці лавок ледь дотягували до середини нефа¹, а за ними простягались простори голої кам'яної підлоги, на яких було кілька викарбуваних написів, що позначали прадавні склепи. Дах над вівтарем помітно провисав; два шматки поточеної балки позаду скриньки «На потреби храму» мовчки пояснювали, що це провина смертельного ворога християнства — шашеля. Крізь бляклі шибки проливалось бліде світло. Через відчинені південні двері можна було помітити пошарпаний кипарис і сірі гілки лаймового дерева, що легко хиталися під сірим небом.

У церкві, як і завжди, була єдина парафіянка — стара міс Мейфілл з обійстя «Грандж». Присутність на святій літургії була такою низькою, що священник навіть не міг знайти хлопців, щоб прислугувували йому. Винятком була неділя, коли вони любили покрасуватися перед паствою в сутанах і комжах². Дороті пройшла в ряд за міс Мейфілл і, як покавання за вчорашні гріхи, відсунула подушечку й опустилася на коліна на голу підлогу. Починалася служба. Священник у сутані та короткій лляній комжі проголошував молитви швидким, натренованим і на диво неприємним тоном — очевидно, що він уже вставив штучну щелепу. На його суворому, старечому й блідому, мов срібна монета, обличчі застиг вираз відстороненості та майже презирства. «Це святе причастя, — усім своїм виглядом казав він, — і мій обов'язок — надати його вам. Проте пам'ятайте, я всього лиш ваш священник, а не друг. Як людина я недолюблюю та зневажаю вас». Паламар Проґгетт — чоловік років сорока, із сивим кучерявим волоссям і червоним втомленим обличчям, — терпляче стояв поруч, не вслухаючись, але побожно схиливши голову. Він

¹ Неф (також нава) — центральна частина церкви.

² Комжа — одяг з білої тканини, що доходить до середини стегна. Елемент літургійного одягу в католицизмі та англіканстві.

ЗМІСТ

Розділ 1	3
Розділ 2	89
Розділ 3	151
Розділ 4	183
Розділ 5	257